

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/81/2020
Identifikačné číslo spisu: 2508899804
Dátum vydania rozhodnutia: 21.10.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:2508899804.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu E. A., bývajúcего v F., F. X/XXX, zastúpeného JUDr. Stanislavom Jakubčíkom, advokátom v Bratislave, Trenčianska 57, proti žalovaným 1/ T. O., bývajúcemu v X.T., J. XXXX/XX, zastúpenému JUDr. Ottom Markechom, advokátom so sídlom v Hornej Strede, Ul. kpt. Nálepku 336, 2/ L. B., bývajúcej v L. Z. V., X. O. XXXX/XX-XX, 4/ T.M. F., bývajúcej v X. X, A. XXX, Č. J., 5/ P. A.Á., bývajúcej v F. Z. V., O.A. XXX/X, 6/ P. O., bývajúcemu v Z., X. V. XXX/XX, 7/ M. J., bývajúcemu v B. - X. C., A. XXX, 8/ F. A., bývajúcej v F. Z. V., E. XXX/X, 9/ I.Ň. F., bývajúcemu v X. X - E., L. XXX, Č. J., 10/ B. D., bývajúcemu v K., V. C. X, 11/ I. Z., bývajúcej v F. Z. V., Š. XXX/XX, 12/ P.M. Z., bývajúcej v J. XXX, 13/ D. P. F., bývajúcej v F. Z. V., X. XXX/XX, 14/ F. F., bývajúcemu v F. Z. V., X. XXX/XX, 15/ F. F., bývajúcemu v F. Z. V., X. XXX/XX, 16/ L. F.H., bývajúcemu v B. - A., P. O. XX, zastúpenému C&T Advokáti s.r.o., advokátskou kanceláriou so sídlom v Bratislave, Fedinova 3b, IČO: 51 284 961, 17/ Z. E.Z., bývajúcej v Č.M. A., Z. L. XXX, Č. J., 18/ V.H. O., bývajúcemu v X. X - X., X. XXX/XX, Č. J., 19/ P.H. O., bývajúcemu v Č. B., Q. XX, Č. J., 20/ F. G., bývajúcej v B.M. Z. Č. XX, Č. J., 21/ G. Z., bývajúcej v Č. O., Z. J. XXX, Č. J., 22/ B. A., bývajúcej v B. Z. E., R. C. XXXX, Č. J., 23/ V. Č., bývajúcemu vo V. B.M. XXX, Č. J., 24/ F. Č., bývajúcej v K. XX, Č. J., 25/ P. Č.H., bývajúcemu v J. Z. V. XX, Č. J., 26/ V. Č., bývajúcemu v HorZ. X., O. XX, Č. J., 27/ I. F.M., bývajúcej vo VĚ., F. XX, Č. J., 28/ B. F., bývajúcej v X. - Z., B.: XXXX, L. J. A., 29/ P. A., bývajúcemu v X. X, K. XXXX, Č. J., 30/ G. A.É., bývajúcemu v K., O.Í. XXX, Č. J., 31/ I. B., bývajúcej v X. X, V. A. XX, Č.Á. J., 32/ F. J. O., bývajúcej v X., X. X. XXX/X, 33/ D. O., bývajúcemu v B., R. XX. T. XXXX/XX, 34/ L. B., bývajúcej v B.A., A. XXX/XX, 35/ I. L., bývajúcej v B., X. XXXX/X, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Piešťany I pod sp. zn. 4 C 83/2008, o dovolaní žalobcu a žalovaného 16/ proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 8. októbra 2019 sp. zn. 11 Co 56/2019, 11 Co 57/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie žalobcu a žalovaného 16/ o d m i e t a.

Žalovanému 1/ p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Žalovaným 2/ až 15/ a 17/ až 35/ n e p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Piešťany (ďalej „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 9. októbra 2018 č. k. 4 C 86/2008 - 1161 v spojení s doplniacím rozsudkom z 8. januára 2019 č. k. 4 C 86/2008 - 1235 I. určil, že žalobca je spoluvlastníkom nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXXX pre kat. úz. F. Z. V., obec: F. Z. V., okres: X., ako parcela registra „C“ evidovaná na katastrálnej mape - parc. č. XXX/X - orná pôda o výmere 1 103 m², v podiele 120/5760-in; II. určil, že žalovaný 1/ je spoluvlastníkom nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXXX pre kat. úz. F. Z. V., obec: F. Z. V., okres: X., ako parcela registra „C“ evidovaná na katastrálnej mape - parc. č. XXX/X - orná pôda o výmere 1 103 m², v podiele 40/5760-in; III. v prevyšujúcej časti 13-ich určovacích návrhov žalobu zamietol; IV. priznal žalovanému 1/ nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi v rozsahu 86,67 %; V. priznal žalovanej 2/ nárok na náhradu konania proti žalobcovi v plnom rozsahu, VI. priznal žalovanej 4/ nárok na náhradu konania proti žalobcovi v plnom rozsahu; VII. priznal žalovanej 5/ nárok na náhradu konania proti žalobcovi v plnom rozsahu; VIII. priznal žalovaným 6/ a 7/ spoločný a nerozdielny nárok na náhradu konania proti žalobcovi v plnom rozsahu; IX. priznal žalovanej 8/ nárok na náhradu konania proti žalobcovi v plnom rozsahu; X. priznal žalovanému 9/ nárok na náhradu konania proti žalobcovi v plnom rozsahu; XI. priznal žalovanému 10/ nárok na náhradu konania proti žalobcovi v plnom rozsahu; XII. priznal žalovaným 11/ až 15/ spoločný a nerozdielny nárok na náhradu konania proti žalobcovi v plnom rozsahu; XIII. priznal žalovanému 16/ nárok na náhradu konania proti žalobcovi v plnom rozsahu; XIV. priznal žalovaným 17/ až 27/ spoločný a nerozdielny nárok na náhradu konania proti žalobcovi v plnom rozsahu; XV. priznal žalovaným 28/, 29/, 30/, a 31/ spoločný a nerozdielny nárok na náhradu konania proti žalobcovi v plnom rozsahu; XVI. priznal žalovanej 32/ nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi v plnom rozsahu; XVII. priznal žalovaným 33/, 34/ a 35/ spoločný a nerozdielny nárok na náhradu konania proti žalobcovi v plnom rozsahu; a zároveň zastavil konanie v časti určovacích žalôb, v ktorých žalobca vzal návrh späť. V odôvodnení svojho rozhodnutia s poukazom na § 2 ods. 1, 2, 3, § 3 ods. 1, 2, § 6 ods. 1, § 7 zákona č. 293/1992 Zb. o úprave niektorých vlastníckych vzťahov k nehnuteľnostiam, § 40 ods. 1, § 36 ods. 1, § 115, § 116 ods. 1, 2, § 145 zákona č. 141/1950 Zb. v znení účinnom do 31.3.1964 (ďalej „prvý Občiansky zákonník“), § 40 ods. 1, § 46 ods. 1, § 134 ods. 1, 3 a 4, § 135 ods. 1, 2, § 865, § 126 ods. 1, § 137 ods. 1, § 141 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 80 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom ku dňu začatia konania, a § 137 a § 470 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“) uviedol, že žalobca a žalovaný 1/ boli titulom dedenia dvomi z viacerých spoluvlastníkov pozemku s parc. č. XXX v kat. úz. F. Z. V., pôvodne zapísanom v PKV č. XXX pre kat. úz. F. Z. V. ako záhrada o výmere 2 895 m² a na základe GP č. 122-90-61/92 z 11. júna 1992 došlo k vytvoreniu novej parcely č. XXX/X o výmere 1 103 m², k jej odčleneniu z pôvodnej parcely č. XXX, a k zápisu novovytvorenej parcely č. XXX/X na LV č. XXXX pre kat. úz. F. Z. V. Zvyšná časť pozemku s parc. č. XXX bola pod tým istým parcelným číslom (č. XXX) zapísaná na LV č. XXXX pre kat. úz. F. Z. V. ako parcela registra „E“ evidovaná na katastrálnej mape určeného operátu - záhrada o výmere 1 795 m². Ako súd prvej inštancie ďalej uviedol, žalovaný 1/ bol zapísaný na LV č. XXXX ako výlučný vlastník novovytvorenej parcely č. XXX/X na základe notárskeho osvedčenia o vydržaní zo 14. októbra 1997, podľa ktorého predmetný pozemok od roku 1950 užívali v dobrej viere už rodičia žalovaného 1/ na základe ústnej rodinnej dohody ako svoju a túto mu darovali v roku 1975 bez písomnej darovacej zmluvy už s vedomím, že majetkovoprávne vzťahy medzi rodičmi žalovaného 1/ s ich príbuznými neboli vysporiadané. V danej súvislosti súd prvej inštancie konštatoval, že spoluvlastnícke právo k nehnuteľnosti predstavuje ideálny podiel k celej veci, a nie jej konkrétnu reálnu časť zodpovedajúcu veľkosti spoluvlastníckeho podielu, a preto reálnym odčlenením časti pôvodného pozemku žalovaný 1/ prakticky vykonal bez akejkoľvek dohody zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva v rozpore s § 141 Občianskeho zákonníka a samotný subjektívny pocit držiteľa veci nepostačuje pre nadobudnutie vlastníctva veci vydržaním, a že vlastnícke právo k pozemku vydržaním si nemožno „odrobiť“ iba nepretržitým, viac ako 10-ročným obrábaním pozemku bez toho, aby omyl držiteľov o tom, že im vlastnícky patrí celý sporný pozemok (konkrétna časť pôvodného pozemku o výmere 2 895 m²) bol ospravedlniteľný. Preto súd prvej inštancie uzavrel, že v čase „darovania“ nehnuteľnosti žalovanému 1/ jeho rodičmi v roku 1975 títo preukázateľne neboli dobromyseľnými v tom, že im pozemok vlastnícky patrí a dobrú vieru preukázateľne nemal následne ani žalovaný 1/ a neboli teda splnené zákonné podmienky vydržania, žaloba je preto v časti určenia spoluvlastníckeho práva pre žalobcu a vo vzťahu k žalovanému 1/ dôvodná a súd jej vyhovel. Rovnakým postupom súd prvej

inštancie dospel k určení spoluvlastníckeho podielu žalovaného 1/, vychádzajúc zo zápisu o jeho spoluvlastníckom práve v KN k predmetnej nehnuteľnosti vo veľkosti 1/144-in, čomu zodpovedá podiel 40/5760-in (I. a II. výrok). Vo zvyšnej časti žaloby už podľa názoru súdu prvej inštancie žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem na určení spoluvlastníckych práv podľa ďalších 13-ich žalobných návrhov, týkajúcich sa určení spoluvlastníckych práv žalovaných 2/, 4/ až 35/, príp. ich právnych predchodcov, a keďže naliehavý záujem je vo všeobecnosti nevyhnutným predpokladom všetkých určovacích žalôb, súd žalobu v tejto časti ako neprípustnú zamietol pre nedostatok naliehavého právneho záujmu, pričom pripomenul, že zamietnutie žaloby iba z tohto dôvodu nezakladá prekážku právoplatne rozhodnutej veci, a preto žalovaní 2/, 4/ až 35/ sa môžu domáhať určení svojich spoluvlastníckych práv, príp. spoluvlastníckych práv ich právnych predchodcov samostatnou žalobou o určenie, že sú spoluvlastníkmi určitého spoluvlastníckeho podielu k predmetnej nehnuteľnosti, príp. o určenie, že určitý spoluvlastnícky podiel patrí do dedičstva po ich právnom predchodcovi za predpokladu, že budú v procesnej pozícii žalobcov, a nie žalovaných. O čiastočnom späťvzátí súd prvej inštancie rozhodol podľa § 124 ods. 1, § 144, § 145 ods. 2 v spojení s § 225 ods. 1, 2, 3 C.s.p. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 262 ods. 1, § 255 ods. 2 a § 256 ods. 1 C.s.p.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu a žalovaného 1/ rozsudkom z 8. októbra 2019 sp. zn. 11 Co 56/2019, 11 Co 57/2019 I. napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s doplniacim rozsudkom vo výrokoch I. a III. ako aj v závislých výrokoch V. až XVII. potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, 2 C.s.p.; II. napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s doplniacim rozsudkom vo výroku II. zmenil podľa § 388 C.s.p. tak, že žalobu zamietol; III. žalovanému 1/ priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov tohto konania vo výške 33,33 %; IV. žalovaným 2/, 4/ až 35/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa stotožnil s podstatou argumentácie súdu prvej inštancie obsiahnutej v odôvodnení jeho rozsudku, ktorý pri skúmaní naliehavého právneho záujmu žalobcu na tomto spore o.i. uviedol, že v konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti sú účastníkmi konania ten, kto požaduje, aby mu bolo určené jeho vlastnícke (spoluvlastnícke právo), a ten, kto je v KN vedený ako vlastníč nehnuteľnosti. Právnej sféry ďalších osôb sa toto konanie netýka (rozhodnutie NS ČR z 23. júna 2005, sp. zn. 21 Cdo 2770/2004). Ako ďalej odvolací súd uviedol, pokiaľ je sporným celý pozemok, žalovanými subjektami musia byť zákonite všetci tí, ktorí sú podľa zápisu v KN zapísaní ako vlastníci, príp. spoluvlastníci sporného pozemku, a tým je v danom prípade iba žalovaný 1/, ktorý je podľa zápisu v KN výlučným spoluvlastníkom tohto pozemku. Žalovaní 2/, 4/ až 35/ nie sú zapísaní v katastri ako vlastníci, resp. spoluvlastníci predmetného pozemku a teda, pokiaľ, okrem žalovaných 1/, 6/ 7/, všetci ostatní žalovaní mali záujem na výsledku sporu totožný so záujmom žalobcu, v takom prípade im nič nebránilo byť žalobcami v spore. Preto v tejto súvislosti odvolací súd uzavrel, že žalobca môže mať naliehavý záujem na určení spoluvlastníckeho práva iba pre seba, a nie aj pre iných spoluvlastníkov a bol toho názoru, že nie je možné proti vôli žalovaných určiť, že sú podielovými spoluvlastníkmi novovytvorenej parcely, pokiaľ o toto sami nemajú záujem, nežiadajú to a je to v rozpore s ich presvedčením o tom, komu vlastníctvo prislúcha. Nie je možné žalovaným vlastníctvo (svedčiacie podľa katastra nehnuteľností žalovanému 1/), ani spoluvlastníctvo k veci nanútiť proti ich vôli. Ďalej odvolací súd uviedol, že nedostatok naliehavého právneho záujmu sa týka určení spoluvlastníckeho práva nielen v prospech žalovaných 2/ až 35/, ale aj samotného žalovaného 1/, preto mal odvolací súd za to, že tu nebol preukázaný naliehavý právny záujem žalobcu na žiadnom z určovacích výrokov ohľadom určení vlastníckeho práva žalovaných, teda ani žalovaného 1/. Záverom odvolací súd konštatoval, že po zavkladovaní spoluvlastníckeho podielu prisúdeného žalobcovi týmto rozhodnutím sa stanú obaja - žalobca a žalovaný 1/ podielovými spoluvlastníkmi dotknutej parcely, a to žalobca v podiele 120/5760 a žalovaný 1/ vo zvyšku. O naliehavosti právneho záujmu žalobcu na takomto určení nemožno mať žiadne pochyby, a takýmto rozhodnutím sa odstráni stav právnej neistoty ohľadom jeho vlastníckeho práva k tejto parcele. Tvrdiť však, že žalobca má naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva ostatných žalovaných, by bolo nepodložené, pretože takýto záujem žalobcu tu nie je. Postavenie žalobcu sa žiadnym zásadným spôsobom nezmení a jeho vlastnícke právo k nehnuteľnosti nebude dotknuté aj keby súd rozhodol v prospech ostatných určovacích návrhov vo vzťahu k žalovaným 2/ až 35/. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 396 v spojení s § 262 a § 255 C.s.p.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu v časti, ktorou bol zmenený vyhovujúci II. výrok súdu prvej inštancie tak, že žaloba bola v tejto časti zamietnutá, v časti, ktorou bol potvrdený zamietajúci III. výrok súdu prvej inštancie, ako aj v časti trov prvostupňového i odvolacieho konania, podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ - žalobca“) dovolanie s tým, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu závisel od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.) a ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.). Ako dovolateľ - žalobca uviedol, žalovanému 1/ nevznikol nárok na náhradu trov konania v akejkoľvek výške, nakoľko žalobca vo vzťahu k žalovanému 1/ ustál dôkazné bremeno a preukázal, že žalovaný 1/ nie je a ani nikdy nebol výlučným vlastníkom sporného pozemku. Dovolateľ - žalobca ďalej namietal, že okrem žalovaného 1/ si žiadny z ostatných žalovaných neuplatnil nárok na náhradu trov konania a v konaní boli pasívni. Preto je dovolateľ - žalobca toho názoru, že odvolací súd nesprávne právne posúdil otázku nároku žalovaného 1/ a ostatných žalovaných na náhradu trov konania, keď sa súčasne odklonil od prevažujúcej súdnej praxe. Ako dovolateľ - žalobca ďalej namietal, súdy nižších inštancií nesprávne posúdili základnú otázku tohto sporu, a to, či jeden zo spoluvlastníkov môže mať naliehavý právny záujem na určení spoluvlastníckych podielov ostatných spoluvlastníkov k nehnuteľnosti. Dovolateľ - žalobca zdôraznil, že táto právna otázka nebola ešte doposiaľ riešená v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu a potrebu jej vyriešenia dôvodil konečným vysporiadaním spoluvlastníckych vzťahov k spornému pozemku. Z týchto dôvodov navrhol napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Dovolateľ - žalobca zároveň podal návrh na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia.

4. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu v časti, ktorou bol zmenený vyhovujúci II. výrok súdu prvej inštancie tak, že žaloba bola v tejto časti zamietnutá, a v časti, ktorou bol potvrdený zamietajúci III. výrok súdu prvej inštancie, podal žalovaný 16/ (ďalej aj „dovolateľ - žalovaný 16/“) dovolanie s tým, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu závisel od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.). Ako dovolateľ - žalovaný 16/ uviedol, odvolací súd nesprávne právne posúdil otázku, či spoluvlastník môže mať záujem na určení vlastníctva a veľkosti aj iného než svojho spoluvlastníckeho podielu. Potrebu vyriešenia tejto právnej otázky dôvodil konečným vysporiadaním spoluvlastníckych vzťahov k spornému pozemku a tým, že ako jeden zo žalovaných od počiatku súhlasil s podanou žalobou a fakticky sa pripojil na stranu žalobcu, aj keď jeho procesné postavenie bolo formálne na strane žalovaných, nakoľko žalobca nedal súdu návrh na pripustenie dovolateľa - žalovaného 16/ ako žalobcu. Z týchto dôvodov navrhol napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

5. Žalovaný 1/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalobcu a žalovaného 16/ sa v celom rozsahu stotožnil so závermi a s právnym posúdením veci odvolacím súdom a navrhol predmetné dovolania odmietnuť.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie podmienok pre odloženie vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 444 ods. 1 C.s.p. a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

7. Ohľadne dovolania žalobcu Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá C.s.p.) dovolací súd uvádza nasledovné:

8. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p.

9. Podľa § 421 ods. 1 C.s.p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C.s.p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 C.s.p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C.s.p., je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 C.s.p. alebo § 421 C.s.p. v spojení s § 431 ods. 1 C.s.p. a § 432 ods. 1 C.s.p.). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Žalobca dovolaním napadol rozsudok odvolacieho súdu v časti prvého výroku, ktorým odvolací súd potvrdil napadnutý výrok súdu prvej inštancie o. i. v závislých výrokoch V. až XVII. týkajúcich sa nároku na náhradu trov konania žalovaných 2/ až 35/ voči žalobcovi, ako aj v časti tretieho výroku, ktorým odvolací súd priznal žalovanému 1/ nárok na náhradu trov tohto konania vo výške 33,33 % s tým, že prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., t. j. namieta nesprávne právne posúdenie. Tieto výroky, i keď sú obsiahnuté vo výrokovej časti rozsudku, majú povahu uznesenia (por. § 392 C.s.p.). V zmysle § 421 ods. 1 písm. a/, b/ a c/ C.s.p. je síce dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne, no v zmysle odseku 2 tohto ustanovenia je v takomto prípade prípustnosť dovolania vylúčená, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ C.s.p.

13. Dovolanie nie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania (§ 357 písm. m/ C.s.p.).

14. Z citovaných ustanovení vyplýva, že prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu o trovách konania, ktorú dovolateľ vyvodzuje z § 421 ods. 1 C.s.p., je vylúčená ustanovením § 421 ods. 2 C.s.p. Aj Ústavný súd Slovenskej republiky zastáva názor, že podľa C.s.p. nie je prípustné dovolanie proti uzneseniu o trovách konania (porovnaj bod 27. jeho uznesenia z 8. februára 2017 sp. zn. I. ÚS 56/2017).

15. Podľa názoru žalobcu je jeho dovolanie prípustné aj v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p., ohľadne nesprávneho právneho posúdenia základnej otázky tohto sporu, a to, či jeden zo spoluvlastníkov môže mať naliehavý právny záujem na určení spoluvlastníckych podielov ostatných spoluvlastníkov k nehnuteľnosti.

16. Pre procesnú situáciu, v ktorej § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska citovaného zákonného ustanovenia môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

17. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. predpokladá, že právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Právna úprava účinná od 1. júla 2016 dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti doposiaľ neposudzoval právnu otázku nastolenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí). Ak dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 C.s.p., má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 C.s.p.) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

18. Dovolateľom zafinovaná právna otázka (v bode 15. tohto uznesenia) by mohla mať znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. iba vtedy, ak by výsledok jej riešenia (posúdenia a vyhodnotenia) odvolacím súdom predstavoval jediný a výlučný dôvod, pre ktorý nebolo jeho žalobe v časti určujúcich výrokov smerujúcej voči žalovaným 1/, 2/, 4/ až 35/ vyhovené. V danom spore súdy na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospeli k zhodnému skutkovému záveru o tom, že osobou, ktorá je zapísaná ako výlučný vlastník spornej nehnuteľnosti, je iba žalovaný 1/ a že žalovaní 2/, 4/ až 35/ nie sú zapísaní v katastri ako vlastníci, resp. spoluvlastníci predmetného pozemku, a preto, pokiaľ je sporným celý pozemok, žalovanými subjektami musia byť zákonite všetci tí, ktorí sú podľa zápisu v KN zapísaní ako vlastníci, príp. spoluvlastníci sporného pozemku. Tento ich skutkový záver nemožno v dovolacom konaní úspešne spochybníť - dovolací súd je totiž viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 C.s.p.). Z vykonaného dokazovania odvolací súd, čiastočne zhodne so súdom prvej inštancie, preto konštatoval, že žalobca môže mať naliehavý záujem na určení spoluvlastníckeho práva iba pre seba, a nie aj pre iných spoluvlastníkov, nakoľko nie je možné proti vôli žalovaných určiť, že sú podielovými spoluvlastníkmi novovytvorenej parcely - táto vôľa by bola predovšetkým vyjadrená, ak by podali žalobu o určenie svojho spoluvlastníckeho práva. Odvolací súd preto uzavrel, že postavenie žalobcu sa žiadnym zásadným spôsobom nezmení a jeho vlastnícke právo k nehnuteľnosti nebude dotknuté. Žalobca ale svoju otázku nastolil v inej situácii, v ktorej zamietnutie jeho žaloby opodstatňoval záver súdu, že v spore neexistoval aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi žalobcom a žalovanými 2/, 4/ až 35/ ohľadne určenia rozsahu ich spoluvlastníckeho práva, ako aj vo vzťahu k žalovanému 1/ ohľadne osobitného určenia rozsahu jeho spoluvlastníckeho práva nad rámec určenia spoluvlastníckeho práva žalobcu voči tomuto žalovanému 1/, ktorý by bol ohrozením žalobcovho právneho postavenia a ktorý by nebolo možné iným právnym prostriedkom odstrániť, a teda, že žalobca - okrem seba - nedisponoval vecnou legitímáciou vyplývajúcou z hmotného práva na určenie vlastníckeho práva iných subjektov, teda žalovaných, keďže takéto určenie nemá dopad na jeho právne postavenie. V danom prípade totiž môže ísť o stav objektívnej právnej neistoty výlučne a samostatne medzi jednotlivými žalovanými 2/, 4/ až 35/ na jednej strane a žalovaným 1/ na strane druhej, jednotlivito dotýkajúceho sa ich právneho postavenia (spoluvlastníckeho práva). Dovolateľom nastolená otázka má v danom prípade povahu (len) akademickú, ktorej zodpovedanie dovolacím súdom by nemohlo viesť k zrušeniu alebo zmene dovolaním napadnutého rozhodnutia. Pritom cieľom civilného sporového konania (aj pred dovolacím súdom) je poskytnúť reálnu ochranu právam, nie riešiť teoretické otázky, ktorých výsledok sa nijako nepremietne do právnej sféry procesných strán. Z týchto dôvodov dovolací súd dospel k záveru, že žalobca aj v tejto časti dovolania nedôvodne tvrdí, že jeho dovolanie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.

19. So zreteľom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu v časti trov konania podľa § 421 ods. 1, 2 C.s.p. prípustné nie je, a preto ho odmietol podľa § 447 písm. c/ C.s.p. bez toho, aby sa zaoberal dôvodnosťou podaného dovolania, a zároveň, že otázka nastolená žalobcom v dovolaní nemá v okolnostiach daného sporu (a tohto dovolacieho konania) znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.; v dôsledku čoho prípustnosť jeho dovolania z tohto ustanovenia nevyplýva. Procesne neprípustné dovolanie v tejto časti preto najvyšší súd odmietol podľa § 447 písm. c/ C.s.p.

20. Ohľadne dovolania žalovaného 16/ najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.), zisťoval najskôr, či dovolanie podala strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), pričom dospel k záveru, že dovolanie žalovaného 16/ treba odmietnuť.

21. Prípustnosť dovolania má vo všeobecnosti stránku objektívnu a subjektívnu. Objektívna stránka sa nevzťahuje na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje (len) vecný aspekt tohto opravného prostriedku - t.j. či smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu zákonné znaky rozhodnutia, proti ktorému je dovolanie prípustné, pričom objektívna prípustnosť dovolania je vymedzená ustanoveniami §§ 420 a 421 C.s.p. Subjektívna stránka prípustnosti dovolania sa naopak viaže na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje osobný aspekt toho, kto podáva dovolanie - t.j. či je u neho daný dôvod, ktorý ho oprávňuje podať dovolanie. Skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska objektívneho nasleduje až po skúmaní subjektívnej stránky prípustnosti dovolania; pokiaľ teda dovolací súd dospeje k záveru, že dovolanie nie je subjektívne prípustné, nepristupuje už k skúmaniu prípustnosti dovolania z hľadiska ustanovení §§ 420 a 421 C.s.p.

22. Podľa § 424 C.s.p. môže dovolanie podať iba strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

23. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca sa podanou žalobou v znení jej zmien o.i. domáhal voči žalovanému 16/ určenia, že žalovaný 16/ je podielovým spoluvlastníkom nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXXX pre kat. úz. F. Z. V., obec: F. Z. V., okres: X., ako parcela registra C evidovaná na katastrálnej mape - parc. č. XXX/X - orná pôda o výmere 1 103 m², v podiele 1140/5760, pričom žaloba žalobcu bola o.i. v tejto časti určenia zamietnutá rozsudkom súdu prvej inštancie z 9. októbra 2018 č. k. 4 C 86/2008 - 1161 v spojení s dopĺňacím rozsudkom z 8. januára 2019 č. k. 4 C 86/2008 - 1235 a v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu z 8. októbra 2019 sp. zn. 11 Co 56/2019, 11 Co 57/2019. Z procesného hľadiska teda dovolateľ - žalovaný 16/, ktorý v danom spore vystupoval na strane žalovanej, bol v spore úspešný a rozhodnutia súdov nižších inštancií nemožno hodnotiť ako rozhodnutia, ktoré by boli vydané v neprospech tejto sporovej strany. Ich dôsledky sú totiž v skutočnosti pre túto sporovú stranu priaznivé a z obsahu spisu nevyplývajú iné okolnosti, ktoré by mohli byť podkladom pre opačný záver. Pokiaľ dovolateľ - žalovaný 16/ vo svojom dovolaní argumentoval tým, že súhlasil so žalobou žalobcu, dovolací súd zároveň zhodne s názorom oboch súdov nižších inštancií poznamenáva, že v prípade, ak bola v súdenej veci žaloba (nie len) voči žalovanému 16/ zamietnutá, rozhodnutia súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu nezaložili prekážku rozsúdenej veci a žalovanému 16/ nič nebránilo, resp. nebráni domáhať sa samostatnou žalobou ako žalujúca strana určenia svojho spoluvlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti.

24. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd nemal inú možnosť, než konštatovať, že žalovaný 16/ - vzhľadom na jeho procesné postavenie strany sporu na strane žalovanej - nie je sporovou stranou, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané. Táto okolnosť znemožňuje považovať dovolateľa - žalovaného 16/ za osobu oprávnenú na podanie tohto dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku, a preto dovolanie dovolateľa - žalovaného 16/ ako podané neoprávneným subjektom podľa § 447 písm. b/ C.s.p. odmietol.

25. Žalovaný 1/, bol v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešný (§ 255 ods. 1 C.s.p.) a vznikol mu nárok na náhradu trov konania. O nároku na náhradu trov rozhodol najvyšší súd podľa ustanovení § 453 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

26. Žalovaní 2/ až 15/ a 17/ až 35/ boli v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešní (§ 255 ods. 1 C.s.p.), trovy dovolacieho konania im však najvyšší súd nepriznal, nakoľko im žiadne preukázateľné nevznikli (viď R 72/2018).

27.

28. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.